

GENERALITAT
VALENCIANA

Unió Europea

Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

IES EL PRAT 12005532
Av. Gravador Fabregat, s/n
12596 TORREBLANCA
964 33 60 95
12005532@edu.gva.es

HORT ESCOLAR

IES EL PRAT (TORREBLANCA)

CONTEXTUALITZACIÓ:

Des de fa uns anys els horts escolars han entrat amb força als instituts, passant a ser un element més d'aquests. A dia d'avui ningú posa en dubte que l'hort escolar és una eina pedagògica de gran valor, a través de la qual l'alumnat aprèn a valorar el medi ambient rural, la salut, l'alimentació i la qualitat de vida de les persones. Així mateix, és un laboratori viu i dinàmic on l'alumnat aprèn a pensar, explorar, decidir, experimentar, compartir, crear, etc., tot això des d'una perspectiva vivencial i de responsabilitat personal.

En l'IES El Prat el curs 2022/2023 es va recuperar una zona de les instal·lacions que feia anys havia estat utilitzada com a hort escolar i des d'aquell moment s'ha volgut continuar potenciant, com element d'aprenentatge transversal i de canvi. Aquest espai es troba a continuació de la pista de futbol i disposa d'una zona apta per a conrear juntament amb diversos arbres (oliveres i carrasques).

OBJECTIUS:

L'objectiu concret i final de la implementació de l'hort escolar en l'IES El Prat no és un altre que potenciar una **educació ambiental i sostenible** en tot l'alumnat del centre. Ara bé, aquest objectiu implica canviar formes de vida i no és fàcil d'assolir. Per aquest motiu, tot seguit s'enunciaran els diferents objectius parcials i les accions transversals que es realitzaran per aconseguir-ho al llarg dels diferents cursos escolars:

ÀMBIT CIENTÍFIC-TECNOLÒGIC:

- Preparar la terra de cultiu, estudiar la seua composició i característiques fisicoquímiques.

- Observar i conèixer els animals i les plantes de l'hort amb la lupa de mà, la lupa binocular, el microscopi, etc.
- Observar, dibuixar, classificar. Ús de la lupa i de claus de classificació.
- Construir un vermicompostera: per a conèixer el procés biològic dels cucs de terra i la seua funció de descompondre i transformar.
- Fabricar o instal·lar un compostador en l'hort per a les restes orgàniques i aprofitar el compostatge per a fer un projecte de treball transversal.
- Estudiar de les parts de les plantes: fulles, tija, arrels, flor, fruit, llavor, etc.
- Crear un banc de llavors autòctones: procés de conservació llavors de varietats autòctones i cultiu i intercanvi amb altres escoles.
- Plantar plantes aromàtiques per a repel·lir els insectes perjudicials per l'hort.
- Aplicar del quadre d'associacions de cultius per a decidir què plantem a cada lloc i en quin moment.
- Experimentar amb llavors per a entendre la germinació, observació de llavors en el laboratori, classificar-les i descobrir el seu nom científic, estudiar llavors exòtiques de països diferents, etc. Construcció d'un germinador.
- Estudiar l'hort com a ecosistema i les funcions de cada element.
- Plantar faves i pèsols: Comptar les setmanes que tarden a germinar, quantes baines han eixit, quantes llavors a cada baina, mesures gràfiques de creixement, dibuixos del procés de germinació i creixement, imatges o vídeos, etc.
- Fer planter i trasplantar-ho a l'hort.
- Planificar el sistema de reg més sostenible per a l'hort i estudiar les diferències de consum entre els diversos sistemes.
- Estudiar les plagues i malalties de les plantes. Aprendre a combatre-les de manera ecològica.
- Construir un hotel d'insectes, caixes niu i menjadors d'ocells.
- Construir suports per als cartells de l'hort (cartellets identificatius).

ÀMBIT LINGÜÍSTIC:

- Escriure un quadern de camp o un diari on es recullen totes les activitats que anem realitzant i les vivències que tenim entorn de l'hort. El quadern potser un quadern individual o col·lectiu .
- Treballar el vocabulari dels elements de l'hort en diversos idiomes (plantes, animals, sòl, eines, meteorologia, calendari, estacions, etc.)
- Recopilar refranys, dites i endevinalles populars relacionades amb l'hort, les hortalisses, l'alimentació o la meteorologia entre altres.
- Elaborar un fitxer amb informació sobre les plantes que tenim a l'hort.

- Elaborar cartells dels cultius de l'hort i les normes de l'hort.
- Exposar oralment els temes relacionats amb l'hort: l'origen de les espècies, els beneficis de les plantes aromàtiques, etc.

ÀMBIT DIGITAL:

- Recerca d'informació: buscar informació en internet sobre les plantes i els animals de l'hort, així com de les tècniques de cultiu, el compostatge, les plagues, etc.
- Participar en el web del centre: crear el blog de l'hort i incorporar textos, imatges i vídeos.
- Muntar audiovisuals dels processos de l'hort.

ÀMBIT SOCIAL:

- Estudiar les diferències de consum d'energia entre els productes de proximitat i els productes que venen des de lluny.
- Recollir receptes familiars típiques de Torreblanca: recull de receptes familiars amb hortalisses.
- Elaborar receptes saludables amb les verdures de l'hort.
- Buscar informació sobre l'origen geogràfic de les espècies que tenim a l'hort durant tot l'any. Conèixer la història de cada espècie. Dibuixar un mapa del món amb aquesta informació.
- Conèixer i estudiar els noms de les eines i el seu ús. Anar amb compte i manteniment de les eines.

ÀMBIT EDUCACIÓ EN VALORS:

- Fomentar l'autonomia en les tasques: l'alumnat ha de treballar l'hort de manera activa i autònoma, realitzant ells mateixos la major part de les tasques de manera autònoma.
- Treballar de manera cooperativa: el treball de l'hort és cooperatiu per definició. Organitzar equips de treball per a fer les tasques de manera organitzada i col·laborativa.
- Afavorir la creativitat: estimular solucions creatives i realistes davant els obstacles que anem trobant en el treball de l'hort.

ACCIONS TRANSVERSALS:

- Instaurar els esmorzars saludables i que facin ús de la compostadora.
- Oferir l'hort com un espai d'ús durant el pati, realitzant tasques de manteniment.
- Recollida selectiva de residus.

- Tallers d'aprofitament com poden ser l'elaboració de sabó, elaboració de cremes, curar olives, elaboració d'essències, etc.

Finalment, també es vol destacar que, atenent a la legislació vigent (Llei Educativa, Reial Decret 217/2022 i DECRET 107/2022) l'hort escolar serà el medi pel *desenvolupament curricular i contribuirà en l'evolució personal, emocional i social de tot l'alumnat de forma equilibrada i des d'una perspectiva inclusiva, fomentant la ciutadania democràtica i la consciència global, amb voluntat d'educar persones crítiques i compromeses en la millora del seu entorn i en la consecució d'un futur sostenible per a tots d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible*. Per tant, la implementació en l'hort escolar permetrà treballar els següents ODS de l'agenda 2030:

CRONOGRAMA DE TREBALL:

En relació a les tasques que es desenvolupen en l'hort, aquestes es distribueixen al llarg del curs segons el següent **cronograma**:

	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY
PREPARACIÓ DEL TERRENY										
DISSENY DE L'HORT										
INSTAL·LACIÓ DE L'HORT										
LLAVORERS										
TRANSPLANTS										
COLLITES										
MANTENIMENT										
FORMACIÓ DOCENTS										

ACTIVITATS DESENVOLUPADES:

Totes les activitats realitzades en l'hort escolar i relacionades amb l'educació ambiental i sostenible es troben recollides en el web de centre, concretament en:

<https://portal.edu.gva.es/ieselprat/projectes/piie/>

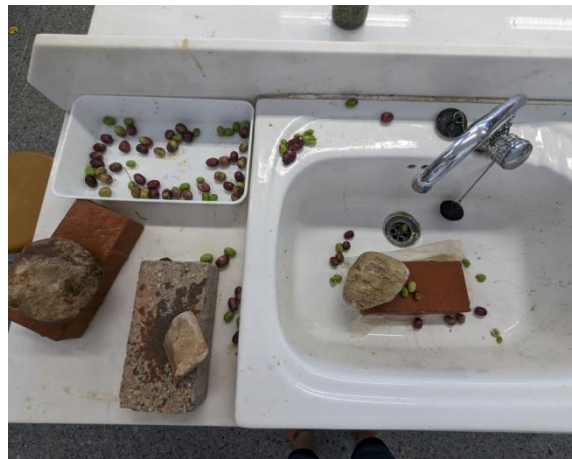
No obstant això, tot seguit s'inclou una xicoteta mostra de les més representatives.

- Preparació d'olives de les oliveres de l'hort amb sosa:

- Preparació d'olives de les oliveres de l'hort trencades:

- Condicionament del sòl dels bancals amb torba, arena i fem:

- Reproducció de plantes aromàtiques per esqueixos:

- Preparació de sabó de potassa per combatre les plagues:

- Construcció caixes niu naturals per a ocells:

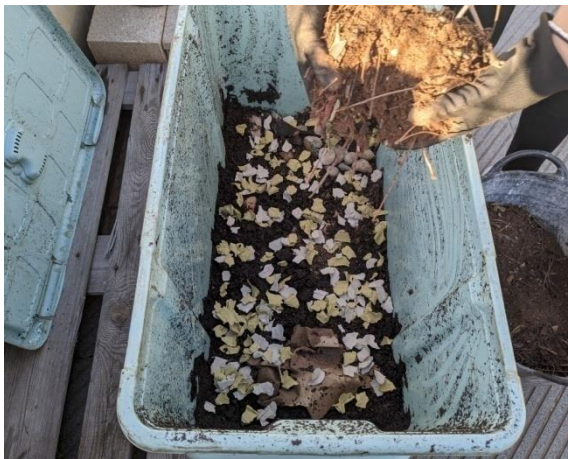
- Construcció de cartells per a l'hort:

- Construcció d'un hotel d'insectes:

- Instal·lació de vermicomposteres amb llombrius:

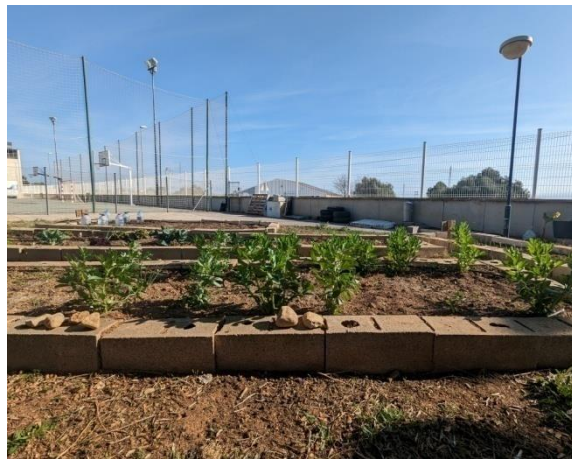

- Cultiu de tomateres amb hivernacles i barraques:

▪ Cultiu de faves:

- Cultiu de patates:

- Cultiu de maduixes:

- Construcció d'un bancal elevat nou:

- Instal·lació de reg per gota a gota:

AVALUACIÓ:

Per portar a terme l'avaluació de l'alumnat que participa en l'hort escolar s'utilitza la següent rúbrica d'avaluació:

	Molt (2 punts)	Bastant (1,5 punts)	Prou (1 punt)	Poc (0,5 punts)	Gens (0 punts)
Treballa durant les sessions d'hort?					
Mostra un comportament adequat?					
Atén a les instruccions dels docents?					
Té cura del material?					

Aquesta rúbrica és viva. Es pot ampliar amb tasques trimestrals com poden ser l'elaboració de receptes, la redacció de processos relacionats amb l'hort, la participació en iniciatives ambientals, etc.

Per tal que l'alumnat conegue com serà avaluat, aquesta rúbrica està disponible en l'Aules de l'hort. A més a més, les qualificacions de les diferents tasques presentades es reflecteixen en el butlletí de qualificacions d'Aules. Utilitzar aquesta ferramenta permet que l'alumnat pugui veure la seva evolució i que les famílies estiguin informades.

Finalment, cal destacar que en Aules, a més a més d'incloure els elements d'avaluació, l'alumnat disposa de recursos (lectures, vídeos, etc.) per complementar el treball pràctic de l'hort.

CONCLUSIONS:

Aquest projecte...

- S'està aplicant en l'actualitat com a matèria optativa de projecte interdisciplinari en 2n i 3r d'ESO. Per tant, és un projecte viu.
- Forma part de la línia pedagògica del centre.
- Implica el treball interdisciplinari (departament de Biologia i Geologia i Física i Química) i codocència en les dues sessions.
- Permet enriquir a l'alumnat des d'un punt de vista ambiental i sostenible. L'indicador d'èxit de la seva implementació és que a partir del curs 2024/2025 hi ha dos grups d'alumnes d'hort. Un en 2n d'ESO i l'altre en 3r d'ESO cada curs més nombrosos. Cada grup té assignades dues sessions setmanals i l'alumnat escull participar en la vida de l'hort com un projecte interdisciplinari.

- Potencia l'aprenentatge vivencial, manipulatiu i empoderador on l'alumnat és protagonista. Per tant, es tracta d'aprenentatge significatiu, per a la vida i que recau en l'alumnat.
- Treballa el currículum i compleix allò que s'especifica en la legislació.
- Ajuda en la inclusió de l'alumnat nouvingut, sent espai de socialització.
- Fa realitat l'aprenentatge entre iguals, on l'alumnat amb dificultats ha estat inclòs en totes les activitats.
- És llavor per engegar el projecte de transformació de l'IES El Prat en un Centre Verd, PIIE per als cursos 24/25 i 25/26.
- Treballa diversos ODS de l'agenda 2030.
- Potencia la participació en iniciatives sostenibles proposades per entitats externes al centre (xicotetes accions de Consum; fem l'escola més sostenible de la Fundació Caixa Ontinyent, que fem amb el fem de la Catèdra Reciplasa; etc.).
- Està totalment vinculat amb la xarxa de centres sostenibles de Castelló (Xarxa Cesca) i participa en tots els reptes i activitats que proposa.
- És punt de partida d'altres projectes relacionats amb l'entorn. Per exemple, el curs 24/25 es va participar en el Projecte Guardabosc i es va portar una intervenció en el parc natural del Prat Cabanes-Torreblanca per introduir vaques com element per controlar la vegetació i prevenir futur incendis.
- Forma part de la xarxa d'horts escolars de la Comunitat Valenciana.

Des de la pròpia funció de l'hort, l'alumnat implicat aprén a preparar planter, a trasplantar aquest planter a l'hort, a prendre cura de les plantes, a collir el que han produït quan està a punt i a conèixer amb la biodiversitat. Al mateix temps, totes aquestes vivències van acompanyades de significat teòric, facilitant d'aquesta manera que tots aquests aprenentatges s'incorporen en els estructures cognitives pròpies de l'aprenentatge significatiu.

A més a més, el projecte genera interès en tota la Comunitat Educativa i consideren que ha estat un encert posar en marxa un hort escolar en el pati l'IES EL PRAT ja que, a excepció d'uns arbres, no disposa de massa zones verdes.

Finalment, cal destacar que és un projecte que implica a tota la Comunitat Educativa, des de l'Equip Directiu, el claustre de professor, l'alumnat i el personal administratiu i de neteja. Totes i tots formen part d'aquest espai de vida del Prat.

REQUISITS PER SER UNA EXPERIÈNCIA EDUCATIVA TOTedu:

La present proposta compleix el caràcter d'experiència educativa definit en l'Orde 24/2025 segons:

Article 3. Definicions:

- a) Es tracta d'una experiència educativa innovadora, que desenvolupa solucions noves i creatives.
- b) Efectiva, amb impacte positiu i tangible sobre la millora.
- c) Sostenible i perdurable en el temps.
- d) Replicable, fent de model per a altres centres.
- e) Inclusiva ja que garanteix la presència, participació i aprenentatge de tot l'alumnat, elimina barreres a l'aprenentatge i la participació a través de l'aplicació del disseny universal per a l'aprenentatge (DUA), l'accessibilitat universal i la provisió dels suports necessaris.

Article 4. Requisits de les experiències educatives TOTedu

- 1. L'experiència se centra en una acció basada en l'evidència. Es tracta de fets que es poden constatar i produeixen efectes, entre estos, l'adquisició d'aprenentatges significatius.
- 2. Té un objectiu definit, respon a una necessitat identificada i està integrada en el disseny curricular.
- 3. És innovadora perquè introdueix elements nous o millora els existents. Fomenta la investigació en l'aula i usa ferramentes digitals autoritzades per la conselleria competent en matèria d'educació.
- 4. És transferible i està ben documentada, la qual cosa en facilitarà la transferibilitat o reproductibilitat, és a dir, que es puga adaptar i aplicar en altres centres amb contextos diferents.
- 5. És efectiva o eficaç, perquè aconsegueix el resultat desitjat, i eficient perquè obté el màxim rendiment possible amb els recursos indispensables.
- 6. Compta amb una àmplia participació. Implica diferents sectors de la comunitat educativa i del seu entorn social. Promou la interdisciplinarietat, treball en equip i transversalitat del procés d'ensenyança-aprenentatge.
- 7. Preveu la seua difusió amb els mitjans disponibles.
- 8. És sostenible. Disposa dels recursos necessaris per al seu desenrotllament i es pot mantindre en el temps.
- 9. Està vinculada a l'avaluació de l'alumnat i té un sistema rigorós de seguiment dels resultats (procediments variats d'avaluació).

10. La implementació de la pràctica afavorix la inclusió, l'atenció a la diversitat i la igualtat de gènere.

En definitiva, i d'acord amb tot els que s'ha exposat en el present document, es pot concloure que l'hort escolar de l'IES El Prat és una experiència educativa TOTedu ja que és una actuació (o conjunt d'actuacions) sostenible que pot ser avaluada, desenrotllada per a aconseguir un objectiu ben definit i que ha aconseguit, utilitzant els recursos disponibles, bons resultats escolars, mitjançant uns procediments adequadament ordenats que són nous o milloren els existents i que poden ser transferits a altres contextos. Aquesta experiència educativa permet transmetre i adquirir coneixements, habilitats i/o valors a tot l'alumnat i incorporar-los com a aprenentatges significatius. Així mateix, comporta un important impacte en la comunitat educativa i contribueix a dotar d'identitat pròpia a l'IES El Prat.